Maluliyet Oranında Hangi Yönetmelik?

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Yargıtay Hukuk Genel Kurulu	29.04.2026	Bozma

ESAS NO	KARAR NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2025/633	2026/270	TBK 54, TBK 55, KTK 90, HMK 373

ÖZET

21.01.2020 tarihli trafik kazasında yaralanan sürücünün tazminat davasında, çalışma gücü kaybı yönetmeliğine göre alınan rapora dayanan direnme kararı bozuldu; HGK, kaza tarihinde yürürlükteki Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Yönetmeliğine göre rapor alınmasını gerekli gördü (oy çokluğu).

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/maluliyet-orani-hangi-yonetmelik-hgk-2026-270/ →

Karar metni

Yargıtay Karar Arama sisteminde yayımlandığı hâliyle, değiştirilmeden aktarılmıştır. Taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2025/633 E. , 2026/270 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2024/1517 E., 2024/2410 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 13.12.2023 tarihli ve

2021/24916 Esas, 2023/13452 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki maddi tazminat davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Kararın taraf vekilleri tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince davalı vekilinin istinaf başvurusunun reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararı kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmak suretiyle davanın kısmen kabulüne karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararı davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 4. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, Bölge Adliye Mahkemesi tarafından Özel Daire

bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı davalı vekilince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; dava dışı sürücü ...'ın sevk ve idaresindeki aracın 21.01.2020 tarihinde müvekkili sürücü ...'ın sevk ve idaresindeki tescilsiz motosiklete kırmızı ışık ihlâli yaparak çarpması sonucu müvekkilinin ağır şekilde yaralandığını, kazada tüm kusurun kırmızı ışık ihlâli yapan diğer sürücüde olduğunu ileri sürerek belirsiz alacak davası olarak şimdilik 1.000,00 TL sürekli iş göremezlik tazminatı, 1.000,00 TL geçici iş göremezlik tazminatı, 1.000,00 TL bakıcı gideri ve 100,00 TL Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından karşılanmayan tedavi gideri olmak üzere toplam 3.100,00 TL maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek avans faizi ile birlikte davalıdan tahsiline karar verilmesini talep etmiş, bedel artırım dilekçesiyle talebini 105.706,20 TL'ye artırmıştır.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; davacının ehliyetsiz ve kasksız, motosikletin ise tescilsiz olduğunun tespit edilmesi gerektiğini, dava konusu kazada davacı tarafın tam kusurlu olduğunu, davacının geçici iş göremezlik tazminatına hak kazanmasının ancak bir işte çalıştığının kanıtlanması durumunda mümkün olabileceğini, davayı kabul anlamına gelmemek üzere gelirin asgari ücret üzerinden hesaplanması gerektiğini, hükmolunan tazminattan %50'den aşağı olmamak üzere müterafik kusur indirimi yapılması gerektiğini belirterek davanın reddini savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 23.02.2021 tarihli ve 2020/169 Esas, 2021/87 Karar sayılı kararı ile; kusur ve hesap bilirkişisi raporunun oluşa ve hüküm kurmaya elverişli olduğu ancak hesaplanan tazminattan %20 oranında müterafik kusur indirimi yapılması gerektiği gerekçesiyle davanın kısmen kabulü ile 16.737,30 TL geçici ve 54.409,52 TL sürekli iş göremezlik tazminatı, 9.427,60 TL bakıcı gideri ve 4.000,00 TL tedavi gideri olmak üzere toplam 84.574,42 TL maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı ... şirketinden poliçe limiti ile sınırlı olmak kaydıyla tahsiline karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde taraf vekilleri istinaf başvurusunda bulunmuşlardır.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 16.09.2021 tarihli ve 2021/1087 Esas, 2021/1264 Karar sayılı kararı ile; Anayasa Mahkemesinin 09.10.2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 17.07.2020 tarihli ve 2019/40 Esas, 2019/40 Karar sayılı iptal kararından sonra düzenlenecek malûliyet raporlarında 01.06.2015 tarihinden itibaren uygulanan genel şartların ve bu genel şartlarda belirlenen Özürlülük Ölçütü Yönetmeliği ile Engelliler Yönetmeliğinin uygulanma imkanı kalmadığından haksız fiilin gerçekleştiği tarihteki düzenlemelerin esas alınması gerektiği, somut olayda Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği hükümlerine göre rapor alınmasının yerinde olduğu ve yeniden rapor alınmasının gerekmediği, anılan yönetmeliğe göre düzenlenen ek rapora göre karar verilmesinin yerinde olduğu, davacının müterafik kusura ilişkin itirazın incelenmesinde ehliyetsiz bir kişinin trafiğe çıkmış olması trafik cezasını gerektiren eylem olup müterafik kusur indirim sebebi olmadığından davalı vekilinin istinaf başvurusunu reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararın kaldırılarak yeniden esas hakkında hüküm kurulmasına, (infazda tereddüt oluşmaması için itiraz edilmeyen ve kesinleşen kısımlar korunmak suretiyle) davanın kısmen kabulü ile 20.922,30 TL geçici ve 68.011,90 TL sürekli iş göremezlik tazminatı, 11.772,00 TL bakıcı gideri ve 5.000,00 TL tedavi gideri olmak üzere toplam 105.706,20 TL maddi tazminatın dava tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalı ... şirketinden poliçe limiti ile sınırlı olmak kaydıyla tahsiline karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

2. Yargıtay 4. Hukuk Dairesinin 13.12.2023 tarihli ve 2021/24916 Esas, 2023/13452 Karar sayılı kararı ile;

“...1.Tarafların iddia, savunma ve dayandıkları belgelere, uyuşmazlığın hukuki nitelendirilmesi ile uygulanması gereken hukuk kurallarına, dava şartlarına, yargılamaya hâkim olan ilkelere, ispat kurallarına ve temyiz olunan kararda belirtilen gerekçelere özellikle kaza tespit tutanağı ile trafik bilirkişinin dosyaya ibraz ettiği 13.11.2020 havale tarihli bilirkişi raporu arasında oluşan çelişki yönünden davalı tarafından kusur bilirkişi raporuna itiraz edilmemiş olmasına ve istinaf başvurusuna konu edilmeyen yönlere ilişkin temyiz itirazlarının incelenmesinin mümkün olmamasına göre davalı vekilinin aşağıdaki bendin kapsamı dışındaki temyiz itirazları yerinde görülmemiştir.

2. Davalı vekilinin diğer temyiz itirazlarına gelince;

Haksız fiil sonucu çalışma gücünde kayıp olduğu iddiası ve buna yönelik bir talebin bulunması hâlinde, zararın kapsamının tespiti açısından geçici iş göremezlik süresi ile sürekli iş göremezlik oranının doğru bir şekilde belirlenmesi zorunludur. Söz konusu belirlemenin, bağlı oldukları mevzuat uyarınca sağlık kurulu raporu vermeye yetkili hastaneler veya sağlık kuruluşları tarafından

çalışma gücü kaybı olduğu iddia edilen kişide bulunan şikâyetler dikkate alınarak oluşturulacak uzman doktor heyetinden kaza tarihinde yürürlükte bulunan mevzuata göre yapılması gerekir.

11.10.2008 tarihinden önce Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 ilâ 01.09.2013 tarihleri arasında Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 ilâ 01.06.2015 tarihleri arasında Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 01.06.2015 ilâ 20.02.2019 tarihleri arasında Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurul Raporları Hakkında Yönetmelik ve 20.02.2019 tarihinden sonra ise Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik yürürlükte olduğundan kaza tarihinde geçerli mevzuat uyarınca sağlık kurulu raporu düzenlenmelidir. Eldeki davada kaza, 21.01.2020 tarihinde meydana gelmiş, yaralanma ... şeklinde olup alt ekstremiteye ilişkin olmakla kazanın meydana geldiği tarih ile hükme esas alınan sağlık kurulu raporunun düzenlendiği 26.11.2020 tarihi arasında bir yıllık süre de geçmemiştir.

Bu durumda mahkemece; davacının kazaya ilişkin tüm tedavi evrakı eklenip (eksik varsa temini ile) dosyada bulunan sağlık kurulu raporları da irdelenmek ve bizzat muayene edilmek suretiyle kaza tarihinde yürürlükte bulunan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak ve yukarıda açıklandığı şekilde yetkili sağlık kurulundan rapor alınıp sonucuna göre karar verilmesi gerekirken yazılı olduğu şekilde hüküm kurulması bozmayı gerektirmiştir...” gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. Bölge Adliye Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

Bölge Adliye Mahkemesinin yukarıda tarih ve sayısı belirtilen kararı ile; önceki karar gerekçesi genişletilmek suretiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde davalı vekili temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davalı vekili, Anayasa Mahkemesi kararı ile KTK'da yer alan birtakım hükümlerin iptaline karar verildiğini, ancak eldeki davada iptal kararının uygulanamayacağını, Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre belirlenmiş malûliyet raporunun hükme esas alınmasının hukuka aykırı olduğunu, malûliyet oranının Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik uyarınca tespiti gerektiğini ileri sürerek kararın bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; somut olayda malûliyet oranının tespitinde, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği hükümlerinin mi yoksa Erişkinler için Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin mi uygulanması gerektiği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

1. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 49 ilâ 51, 54, 55 vd. maddeleri,

2. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 85, 89, 90, 91, 99 vd. maddeleri,

3. 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 11. maddesi,

4. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü için öncelikle konu ile ilgili mevzuatın ve yasal kavramların incelenmesinde fayda bulunmaktadır.

2. Karayolları Trafik Kanunu'nun (KTK) 85. maddesinin 1. fıkrasında; bir motorlu aracın işletilmesi bir kimsenin ölümüne veya yaralanmasına yahut bir şeyin zarara uğramasına sebep olursa, motorlu aracın bir teşebbüsün unvanı veya işletme adı altında veya bu teşebbüs tarafından kesilen biletle işletilmesi hâlinde, motorlu aracın işleteni ve bağlı olduğu teşebbüsün sahibinin, doğan zarardan müştereken ve müteselsilen sorumlu olacağı, 91. maddesinin 1. fıkrasında; işletenlerin, bu Kanun'un 85. maddesinin 1. fıkrasına göre olan sorumluluklarının karşılanmasını sağlamak üzere malî sorumluluk sigortası yaptırmalarının zorunlu olduğu düzenlenmiştir. Anayasa Mahkemesinin 09.10.2020 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 17.07.2020 tarihli ve 2019/40 Esas, 2019/40 Karar sayılı iptal kararında KTK'nın 90. maddesinin 1. cümlesinde yer alan “...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda...” ibaresi ile 2. cümlesindeki “...ve genel şartlarda...” ibaresinin ve 92. maddesinin (i) bendinin Anayasaya aykırı olduğuna ve iptaline karar verilmiş olup 90. maddenin en son hâli "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanunda öngörülen usul ve esaslara tabidir" şeklindedir.

3. Türk Borçlar Kanunu'nun 49 ilâ 51. maddelerine göre, kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlü olup, zarar gören, zararını ve zarar verenin kusurunu ispatla mükelleftir. Hâkim, tazminatın kapsamını ve ödenme biçimini, durumun gereğini ve özellikle kusurun ağırlığını göz önüne alarak belirler.

4. Türk Borçlar Kanunu'nun "Bedensel zararlar" başlıklı 54. maddesinde bedensel zararlar "özellikle" ifadesine yer verilmek suretiyle tedavi giderleri, kazanç kaybı, çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar, ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar olarak örnekseme yoluyla açıklandıktan sonra, "Tazminatın belirlenmesi" başlıklı 55. maddenin 1. fıkrasında ise; "Destekten yoksun kalma zararları ile bedensel zararlar, bu Kanun hükümlerine ve sorumluluk hukuku ilkelerine göre hesaplanır" hükmüne yer verilmiştir. Açıklanan düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere tazminatın hesaplanmasına yönelik somut kurallar bulunmadığından tazminatın (uğranılan gerçek zararın) belirlenmesine yönelik ilkeler, somut olayın özelliği gözetilmek suretiyle yeksenak uygulamaların ortaya konulabilmesi amacıyla ilgili Kanunlar çerçevesinde oluşturulan içtihatlarla belirlenmiştir.

5. Haksız fiil sonucu çalışma gücünde kayıp olduğu yönünde bir iddia ve talep bulunması hâlinde gerçek zararın tespit edilebilmesi bakımından kusur durumu, kişinin gelir durumu, yaşam

tablolarına göre belirlenen bakiye ömür süresi ve malûliyet oranı gibi birden fazla veri bir arada göz önünde bulundurularak değerlendirme yapılmaktadır. Dolayısıyla tazminat hesabında (varsa geçici işgöremezlik süresinin ve) malûliyet (sürekli iş gücü kaybı) oranının usulüne uygun belirlenmesi büyük önem taşımaktadır. Yargıtayın istikrar kazanmış uygulamaları uyarınca kaza ile malûliyet arasında illiyet bağı kurulmak koşuluyla bu belirlemenin Adli Tıp Kurumu İhtisas Dairesi, üniversite ya da araştırma hastanelerinin Adli Tıp Ana Bilim Dalı Başkanlıkları aracılığıyla tespit edilmesi gerekmektedir. Söz konusu bu belirlemenin kayba uğradığı iddia edilen kişide bulunan şikâyetler dikkate alınarak oluşturulacak uzman doktor heyetinden kaza tarihinde yürürlükte bulunan ve Yargıtay uygulamaları ile benimsenen içtihat ve mevzuata uygun olarak yapılması gerekmektedir.

6. Eldeki davada, davacıda oluşan malûliyet oranının tespitine yönelik olarak alınan bilirkişi raporunda 11.10.2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği hükümlerinden yararlanılarak malûliyet oranı belirlenmiş, mahkemece bu rapor hükme esas alınmış, Bölge Adliye Mahkemesince söz konusu raporun hükme esas alınmasında isabetsizlik bulunmadığı belirtilmiş, karar Özel Dairece malûliyet oranının tespiti açısından kaza tarihinde yürürlükte olan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre rapor alınarak sonucuna göre karar verilmesi gerektiği gerekçesiyle bozulmuştur.

7. Uygulamada sürekli iş göremezlik oranının tespit edilirken yeksenaklığın oluşturulabilmesi amacıyla Özel Dairenin istikrar kazanmış kararlarında; 11.10.2008 tarihinden önce Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 ilâ 01.09.2013 tarihleri arasında Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği, 01.09.2013 ilâ 01.06.2015 tarihleri arasında Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, 01.06.2015 ilâ 20.02.2019 tarihleri arasında Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurul Raporları Hakkında Yönetmelik ve 20.02.2019 tarihinden sonra ise Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik yürürlükte olduğundan kaza tarihinde geçerli mevzuat uyarınca sağlık kurulu raporu düzenlenmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

8. Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü 22.06.1972 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Tespit işlemleri Yönetmeliği ise 11.10.2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önceki talepler bakımından getirilen Geçici 1. madde ile "... Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce çalışma gücü kaybı, iş kazası, meslek hastalığı, vazife malullüğü, harp malullüğü sonucu meslekte kazanma gücü kaybı ile erken yaşlanma durumlarının tespiti talebinde bulunan sigortalılar ve hak sahipleri için, yürürlükten kaldırılan ilgili sosyal güvenlik mevzuatının Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır..." hükmüne yer verilmiştir. 03.08.2013 tarihli ve 28727 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği ise 01.09.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 22. madde de; "1/10/2008 tarihli ve 27021 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin çalışma gücü kaybı, vazife malullüğü, harp malullüğü ile erken yaşlanma durumlarının tespiti hükümlerine yapılan atıflar bu Yönetmelik hükümlerine yapılmış sayılır." 23. maddesinde; "Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri

Yönetmeliğinde yer alan; çalışma gücü kaybı, vazife malullüğü, harp malullüğü ile erken yaşlanma durumlarının tespiti ile ilgili tüm hükümler yürürlükten kaldırılmıştır" düzenlemesine yer verilmiştir. Anılan Yönetmelik 28.09.2021 tarihli ve 31612 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılmıştır. 30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırılması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu Yönetmelik ile 14.1.2012 tarihli ve 28173 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır. Yönetmeliğin özürlü sağlık kurulu raporlarının alınışı, geçerliliği, değerlendirilmesi ve özürlü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kurumlarının tespiti ile ilgili usul ve esasları belirlemek; özürlülerle ilgili derecelendirmelere, sınıflandırmalara ve tanımlamalara gereksinim duyulan alanlarda ortak bir uygulama geliştirmek ve uluslararası sınıflandırma ve ölçütlerin kullanımının yaygınlaştırılmasını sağlamak amacıyla hazırlandığı ve özürlülere sağlanan haklardan ve verilecek hizmetlerden yararlanmak üzere istenilen özürlü sağlık kurulu raporları ile özürlü sağlık kurulu raporu verebilecek yetkili sağlık kurumlarını ve özürlülerle ilgili sınıflandırma ve ölçütleri kapsadığı hususu hüküm altına alınmıştır. 20.02.2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ile 30.03.2013 tarihli ve 28603 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

9. Uyuşmazlık konusu ile sınırlı olmak kaydıyla belirtmek gerekir ki, KTK'nın ilgili maddelerinde (md .90, 99) 6704 sayılı yapılan değişiklikler 26.04.2016 tarihinde yürürlüğe girmiş, kaza ise 21.01.2020 tarihinde gerçekleşmiştir. Kaza tarihinde uygulanması gereken yönetmelik Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümleridir. Gerçek zararın belirlenmesine yönelik ilkeler (yukarıda açıklandığı üzere somut tazminat hesabına ilişkin belirlemeler) istikrar kazanan Yargıtay içtihatlarıyla belirlenmiş ve uygulamaya yön verilmiştir. Haksız fiilden kaynaklanan zararların tespitinde fiilin gerçekleştiği tarihte yürürlükteki mevzuat hükümleri dikkate alınarak hesaplama yapılmalıdır. Oluşan zararın tespit edilmesinde aynı konuya yönelik aynı tarihlerde farklı düzenlemelerin bulunması da genel ilkelerden ayrılması için bir gerekçe olarak kabul edilmesi mümkün değildir. Zira aksinin kabulü hukuki güvenlik ve istikrar ilkesine de aykırı düşmektedir. O hâlde, somut olayda kaza tarihi itibariyle yürürlükte ve güncel olduğu için kabul edilen Erişkinler için Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun şekilde rapor alınması gerekmektedir.

10. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; zararın hesaplanmasına ilişkin oranın Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Tespit İşlemleri Yönetmeliğine göre belirlenmesi gerektiği, engellilik ve özürlülük oranının çalışma gücünü karşılamadığı, bu nedenle direnme kararının onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de; bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

11. Hâl böyle olunca; Hukuk Genel Kurulunca da benimsenen Özel Daire bozma kararına uyulması gerekirken, önceki kararda direnilmesi usul ve yasaya aykırıdır.

12. Bu nedenle direnme kararı bozulmalıdır.

VII. KARAR

Açıklanan sebeplerle;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının Özel Daire bozma kararında gösterilen nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371. maddesi gereğince BOZULMASINA,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373. maddesinin 2. fıkrası uyarınca kararı veren Konya Bölge Adliye Mahkemesi 3. Hukuk Dairesine gönderilmesine,

29.04.2026 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.

" K A R Ş I O Y "

Uyuşmazlık trafik kazası sonucunda meydana gelen yaralanmaya dayalı maddi ve manevi tazminat talebine ilişkindir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun maddi ve manevi tazminata ilişkin 90. maddesinin ilk hâli, "Maddi tazminatın biçimi ve kapsamı ile manevi tazminat konularında Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır" şeklinde idi.

14.04.2016 tarihli 6704 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik sonucu 90. madde "Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamındaki tazminatlar bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir. Söz konusu tazminatlar ve manevi tazminata ilişkin olarak bu Kanun ve genel şartlarda düzenlenmeyen hususlar hakkında ..... Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiillere ilişkin hükümleri uygulanır" hâlini almıştır. 90... . madde hükümlerinin Anayasaya aykırı olduğu itirazıyla Anayasa Mahkemesine başvurulması üzerine, 17.07.2020 tarihli 2019/40 Esas, 2020/40 Karar sayılı karar ile kısmi iptal kararı verilmiştir.

90. maddenin 1. cümlesinde yer alan "... ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda...." ibaresi ile 2. cümlesinde yer alan "... ve genel şartlarda ..." ibaresinin ve 92. maddesinin (i) bendinin Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle iptaline karar verilmiştir.

Karar gerekçesinde; sigorta şirketinin sorumluluğunun itiraz konusu kurallarda düzenlenmediği, bu kapsamda idarenin düzenleyici nitelikteki işlemi olan Genel Şartlar ile belirlenmesinin öngörüldüğü, sigorta şirketinin sözleşmeden doğan borcunun idare tarafından her zaman değiştirilebilir nitelikteki kurallar olan Genel Şartlara göre belirleneceği, idareye geniş bir takdir yetkisinin tanındığı, sözleşmenin içeriğine yönelik sınırlama öngören kuralların kanunilik ölçütü yönünden Anayasanın 13... . maddelerine aykırı olduğu,

Motorlu taşıt işletilmesine bağlı olarak 3. kişilerin uğrayabileceği destekten yoksun kalma zararı, bedensel zarar, eşya zararı ve manevi zararın Anayasanın 17... . maddelerinde düzenlenen hakların ihlâli sonucunda ortaya çıkan zarar niteliğinde olduğu, dolayısıyla karayolunda motorlu taşıt işletilmesini düzenleyen kuralları, bu kuralların ihlâli hâlinde uygulanacak idari ve cezai

yaptırımları belirlemenin ve uygulamanın yanı sıra motorlu taşıt işletilmesi sebebiyle 3. kişilerin, uğrayabileceği zararın tazmin edilmesini güven altına almanın Devletin görevleri kapsamında olduğu, zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası kapsamında sigorta şirketinin zararlardan dolayı tazminat ödemekle sorumlu tutulmuş olması, zarar gören kişinin Anayasanın 17... . maddelerinde düzenlenen hakların Anayasanın 5. maddesiyle bağlantılı olarak korunmasının amaçlandığını gösterdiği,

Mali Sorumluluk Sigortası sözleşmesinin içeriğine ilişkin düzenleme öngören itiraz konusu kuralların, sözleşmenin tarafları olarak motorlu taşıt işleten ile sigorta şirketinin yanında zarar riskine maruz kalan 3. kişilerin menfaatleri arasındaki dengenin dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiği, ilgili tarafların tümünün menfaatlerinin mümkün olduğunca dengelenmesi gerektiği,

Motorlu taşıt işletilmesi sebebiyle 3. kişilerin zarara uğraması hâlinde işletenin tazminat borcunun kapsamı Türk Borçlar Kanunu'nda öngörülen kurallara göre belirlendiği, bu tazminat borcunun ödenmesini teminat altına almak amacıyla zorunlu kılınan Mali Sorumluluk Sigortası uyarınca, sigorta şirketinin borcuna kapsamı ise itiraz konusu kurallarda atıf yapılan Genel Şartlara göre belirlendiği, bu durumun zarar gören 3. kişi ve işleten aleyhine buna karşılık sigorta şirketi lehine menfaat dengesinin bozulmasına yol açabileceği gibi aksi durumun da söz konusu olabileceği nedenleriyle, itiraza konu kuralların Anayasanın 5, 13, 17, 35... . maddelerine aykırı olduğu belirtilmiştir.

Anayasa Mahkemesince tazminat hesaplamalarına dair usul ve esasların Genel Şartlar ile düzenlenmesine temel dayanak olan ibareler iptal edilmiş, sigorta kapsamındaki tazminatların belirlenmesinde Genel Şartların esas alınması kanuni dayanağını yitirmiştir.

İptal kararından sonra sigorta şirketlerinin trafik kazalarından doğan tazminat sorumluluğunda; öncelikle, Karayolları Trafik Kanunu'nun, bu kanunda düzenlenmeyen hususlarda Türk Borçlar Kanunu'nun haksız fiile ilişkin hükümleriyle Genel Şartların bunlara aykırı olmayan ve çelişmeyen hükümleri uygulanır.

Maddi tazminat taleplerinde bedensel zararlara ilişkin iş gücü kaybı oranlarının belirlenmesinde hangi yönetmeliklerin uygulanacağı önem arz etmektedir.

01.10.2008 tarihinden önce Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü, 11.10.2008 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan ancak Yönetmeliğin 26. maddesinde 01.10.2008 tarihinden itibaren geçerli olduğu belirtilen Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin uygulanması gerekir.

01.09.2013 tarihinde yürürlüğe giren Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin bir kısım hükümlerini yürürlükten kaldırmakla birlikte, Yönetmeliğin diğer hükümleri hâlen yürürlüktedir.

01.09.20 13... .09.2021 tarihleri arasında uygulanan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğini, 28.09.2021 tarihinde yürürlüğe giren Maluliyet ve Çalışma Gücü Kaybı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırmıştır.

Somut uyuşmazlıkta 21.01.2020 kaza tarihinde Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği ile Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin bir kısım hükümleri yürürlükte olup uygulanması gerekir.

Özürlülük Ölçütü Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkındaki Yönetmelik 16.07.2006 tarihinde yürürlüğe girmiş önceki tarihlerde aynı amaçla çıkarılan yönetmeliklerle kazanılmış hakların korunduğu Yönetmelikte belirtilmiştir.

Aynı isim, aynı amaç ve kapsamlarda 16.12.2010, 14.01.2012, 30.03.2013 tarihlerinde yönetmelikler yürürlüğe girmiş, bir sonraki Yönetmelik önceki tarihli Yönetmeliği yürürlükten kaldırmıştır. Daha sonra 20.02.2019 tarihinde Erişkinler İçin Engelliler Değerlendirmesi Hakkındaki Yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

Özürlülük ve Engellilikle ilgili Yönetmeliklerin amaç, kapsam ve dayanakları Çalışma Gücü ve Maluliyetin Tespitine İlişkin Yönetmeliklerden farklıdır.

Özürlülük ve Engellilikle ilgili Yönetmeliklerde dayanak, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlaması Hakkında Kanun'un 8. maddesi, 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'un 5. maddesidir.

Engellilik oranı, bireyin toplumsal hayata katılımı, vergi indirimi, erken emeklilik ve engelli haklarından yararlanıp yararlanmayacağını belirler.

Çalışma gücü kaybı oranı ise bireyin zararlandırıcı eylem nedeniyle çalışma yeteneğini ne kadar kaybettiğini ve malûlen emekli maaşı alıp alamayacağını belirler.

Kaza tarihi itibariyle (21.01.2020) Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği, Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği ile Erişkinler için Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik yürürlüktedir.

Davacının talebi, trafik kazasına dayalı geçici ve sürekli iş göremezlik tazminatına ilişkin olması nedeniyle ilgili Yönetmelikler Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği ile Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliğidir.

Çalışma gücü kaybı oranı ile engellilik oranının farklı kavramlar olması, engellilikle ilgili yönetmelikler ile çalışma gücü kaybına ilişkin yönetmelikler amaç, kapsam ve dayanaklarının farklı olması ve ayrıca Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra Genel Şartların işaret ettiği Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirilmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin, iş gücü kaybı oranının belirlenmesinde uygulanamayacağı, açıkladığım nedenlerle direnme kararının doğru olduğu kanaatinde olduğumdan çoğunluğun bozma yönündeki kararına katılmıyorum.